

คู่มือการปฏิบัติงาน
การเฝ้าระวัง ป้องกันและดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นางสาวอัมรา มุสิกะโรจน์
นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การศึกษา

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๑
อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

สังคมไทยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน ทำให้บุคคลต้องเรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเหมาะสมกับยุคสมัย ปัจจัยหลายด้านทำให้นักเรียนประสบกับปัญหา ซึ่งตัวนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม จะต้องช่วยกันแก้ไขปัญหานี้อย่างเร่งด่วน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเล็งเห็นถึงความสำคัญในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงได้มีการจัดโครงการนำร่องเพื่อดำเนินการจัดจ้างนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การศึกษา โดยที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ก็เป็น 1 ใน 26 เขต ที่ได้ดำเนินการจัดจ้างนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่ การศึกษามาเป็นระยะเวลา 3 ปี และได้มีนโยบายเพื่อให้นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การ ได้ดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการมอบหมายงานตามคำสั่งตามหน้าที่และรับผิดชอบงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ทำให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือนักเรียนที่มีปัญหาได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาอย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

2. วิธีการดำเนินงาน/วิธีการดูแลช่วยเหลือ

1. วิธีดำเนินงาน

- 1.1 รับการส่งต่อจากโรงเรียนหรือจากครูแนะแนว
- 1.2 จัดทำแผนเพื่อลงพื้นที่ศึกษารายกรณี
- 1.3 ลงพื้นที่เพื่อศึกษารายกรณี นักเรียนที่ได้รับการส่งต่อมาทุกคน จะต้องผ่านการคัดกรอง ใหม่และศึกษารายกรณีใหม่อีกครั้ง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลว่าพฤติกรรม อารมณ์ของ นักเรียน เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงสภาพปัญหาของนักเรียน
- 1.4 สรุปผลการศึกษารายกรณี
- 1.5 จัดทำแผนลงพื้นที่สถานศึกษาเพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.6 ลงพื้นที่สถานศึกษาเพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.7 สรุปผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำมาเป็นกรณีตัวอย่างในปีการศึกษาต่อไป และ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องหรือติดตามผลต่อไป
- 1.8 การส่งต่อไปยังภาคีเครือข่ายเพื่อขอรับความช่วยเหลือต่อไป

2. วิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- 2.1 การศึกษารายกรณี Case Study โดยการพบนักเรียนและเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน เป็นรายบุคคล เพื่อต้องการทราบข้อมูลนักเรียนอย่างละเอียดสามารถนำข้อมูลไปช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกวิธี
- 2.2 การใช้เครื่องมือประเภท SDQ 2Q 8Q 9Q แบบคัดกรองความฉลาดทางอารมณ์(EQ) แบบสำรวจต่างๆที่ใช้ในการศึกษารายกรณี แบบบันทึกการให้คำปรึกษา และแบบคัดกรองสุขภาพทาง จิตวิทยา ซึ่งนักเรียนแต่ละคนจะไม่ได้ใช้แบบคัดกรองชุดเดียวกัน ขึ้นอยู่กับปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2.3 การใช้กระบวนการให้คำปรึกษา Counseling เพื่อให้ให้นักเรียนได้ตระหนักรู้ในปัญหาที่ ตนเองพบเจอ เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น สามารถยอมรับกับสิ่งที่ตนเองพบเจออยู่ได้ และสามารถหาแนวทาง หรือทางออกในการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง
- 2.4 การใช้ชุดกิจกรรมในการเพิ่มศักยภาพด้านการเรียนของนักเรียน โดยมีการแยกชุด กิจกรรมเป็นรายบุคคลเพื่อความเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน
- 2.5 ใช้กระบวนการทางจิตวิทยาในการพูดคุยกับนักเรียน เนื่องจากบางครั้งในการพบกับ นักเรียนแต่ละครั้งแต่ละคนจะมีความแตกต่างกัน กลวิธีในการสร้างสัมพันธภาพก็จะมีแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ด้วย

3. การประสานการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

1. โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราชและโรงพยาบาลประจำอำเภอ เพื่อการส่งต่อนักเรียนให้ได้รับการดูแลทางการแพทย์
2. บ้านพักเด็กและเยาวชน มีการประสานเพื่อขอความช่วยเหลือให้ดูแลนักเรียนที่ผู้ปกครองไม่ได้ใส่ใจ ซึ่งบ้านพักเด็กและเยาวชนก็ได้รับก็จะดูแลเด็กชั่วคราวและมีการส่งคืนผู้ปกครอง
3. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ส่งต่อนักเรียนที่ประสบกับปัญหาที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง
4. สำนักงานตำรวจ สถานีตำรวจอำเภอลานสกา ติดต่อเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักจิตวิทยาเป็นพยานคุ้มครองเด็กในการสอบปากคำพยานเด็กในคดีอุบัติเหตุ

แผนภูมิแสดงวิธีการดำเนินงานของนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การศึกษา

